

LIST ZA GOSPODARSTVO, PROSVETO IN KULTURO

Jesenice, 15. decembra 1936

Blagoslovljene božične praznike vsem prijateljem, naročnikom in inserentom našega lista!

Uredništvo in uprava

Nekaj misli o naši bratovski skladnici

Iz razgovora z upravnikom g. Šetincem

Izmed delavskih socialno-zaščitnih ustanov je poleg delavske strokovne organizacije najbolj važna ustanova bratovske skladnice.

Popolnoma razumljivo je, če se o taki važni ustanovi za delavski stan med delavci in med delavskimi ženami zelo mnogo govori. Debata med delavci o naši krajevni bratovski skladnici je različna. Zato bo menda prav, če našim čitateljem postrežemo s poročilom razgovora, ki ga je imel sotrudnik našega lista z upravnikom g. Šetincem. Splošno je znano, da je g. upravnik naše krajeve bratovske skladnice eden izmed najstarejših uradnikov pri tej ustanovi v celi državi. Zaradi svojega znanja v tej stroki mu je bilo že ponudeno mesto pri glavni bratovski skladnici v Ljubljani, katerega pa je iz svoje skromnosti odklonil. Vsi delavci imamo g. upravnika za stroga uradnika. Kdor pa je imel priliko z njim imeti več stika, je spoznal, da je ta strogost samo navidezna in da je g. upravnik prijazen uradnik, ki rade volje postreže z vsem, če le more.

»Gospod upravnik, gotovo vam ni tuje, da se med delavstvom precej debatira o upravnih stroških naše bratovske skladnice. Mnogo jih je, ki zatrjujejo, da je preveč uslužbencev.«

»Precej let sem že v službi pri bratovski skladnici in to ves čas v tej naši. Zato prav dobro poznam ves njen razvoj. Odgovoriti na vaše vprašanje mi je prav lahko. Sami veste, da ima kritika, in to prav povsod, svoj izvor v nepoznanju stvari. Kar se tiče upravnih stroškov, sem mnenja, da je pač najbolj razvidno iz letnih poročil glavne bratovske skladnice v Ljubljani. Iz poročila o poslovnem letu 1935 se razvidi, da so nas stali upravni stroški 6% od dohodkov in da je precej skladnic, ki imajo višji odstotek. Ti stroški se pri nas znižati ne dajo. Kar se pa števila uslužbenstva tiče, pa moram reči, da je eden ali dva premalo. Pomislite samo, za koliko se je v zadnjih letih število članstva zvišalo. Danes šteje stalež članstva 2800. Imamo več vrst odtegljajev, ki tudi dajo precej dela. Poleg tega pa se je način dela v dobro članov mnogo izboljšal in se še vedno izboljšuje.

»Večkrat se čuje, da se med družinskimi člani dela razlika, tako na primer pravijo, da se ženam uradnikov posveča več pažnje in se jim nudi boljša zdravila.«

»To pa ne spada v moje področje. To je zadeva gg. zdravnikov. Uverjen pa sem, da se to ne dogaja. Nam morajo biti vsi enaki.«

»Znano vam je prav gotovo, da se mnogo članov in njihovih rodbin poslužuje privatnih zdravnikov, čeprav vemo, da med delavci ni denarja na preostanek. Delavci vendar plačujejo bolniško blagajno zato, da jim ob bolezni nudi vso pomoč. Ali so morda zdravila bratovske skladnice slabša? Ali je morda kvalifikacija skladničnih zdravnikov manjša od privatnih zdravnikov? Čemu jemati družini dohodek, če se da zadeva urediti brez posebnih izdatkov?

»Prav imate! Čemu? Zdravila naše bratovske skladnice so po vrednosti prav enaka. V sposobnost naših zdravnikov prav nič ne dvomim. Vsi skladnični zdravniki so v izvrševanju svojega poklica vestni in se trudijo zadovoljiti vsakogar. Sami pa tudi veste, da imamo vse vrste instrumentov in aparatov, ki so za zdravstvo potrebni, dovolj na razpolago. Res je, da način našega zdravljenja sloni na ekonomični podlagi, to mora biti pri vseh takih ustanovah, vendar pa nikdar v škodo prizadetih.«

»Gospod upravnik, ali se s strani članov-bolnikov na račun stroškov zdravljenja da kaj prihraniti?«

»Pač. Mi izdamo vsako leto precejšnjo vsoto denarja za steklenice. Če bi se člani zavedali, da štedijo sebi, bi vse te steklenice po uporabi zdravil prinesli nazaj in tega ne bi bilo. Svoj čas smo celo najeli nekega upokojenca, ki je hodil na dom iskat steklenice in smo mu za vsako plačali 50 par, pa smo imeli še prebitek. To bomo sedaj zopet obnovili. Dogaja pa se tudi, da ljudje, ki dobijo tekoča zdravila, a istih niti ne jemljejo, temveč jih po par dneh vržejo proč. Da to obremenjuje blagajno, je razumljivo.«

»Kaj pa nova bolnica?«

»O tem se že mnogo razpravlja na zadnjih sejah. Svet za prostor smo deloma že kupili. Razgovori pa trajajo še naprej. Bolnica bo imela okrog 75 postelj, izolirni oddelek, porodnišnico itd. Več o tem pa bi vam lahko povedal kasneje enkrat.«

Ura je bila že precej čez 6. zvečer, zato nisem več nadlegoval. To, kar sem imel namen zvedeti, sem dobil. Delavci lahko uvidijo, da ni prav besedičiti kar tja v en dan o tako važni ustanovi, kakor je naša delavska bratovska skladnica, ker ji z neupravičeno kritiko jemljemo ugled in ustvarjamo samo nezaupanje.

Z Jesenic

Svojim delavcem, ki so pri K. I. D. v službi nad 40 let, je ista v četrtek zvečer v prostorih Kazine priredila častni večer. 57 delavcev, starih zaslužnih veteranov za našo industrijo je bilo ta večer povabljenih na skupno zakusko. Ob tej priliki se jim je v priznanje njihovega zvestega službovanja razdelilo častne diplome dela in še vsakemu nagrada v znesku 500 Din.

»Zavržite praznično delo!« Tako smo napisali v posebnem sestavku te številke našega lista s posebnim ozirom na delavstvo pri K. I. D. Opazujemo pa, da se nedelja in praznik na Jesenicah tudi izven tovarn ne upošteva in ne praznuje tako, kakor bi bilo potrebno. Razna podjetja delajo težka dela s svojimi uslužbenci v petek in svetek. Privatniki se nič ne zmenijo za to, da je skrunjenje nedelj in praznikov tudi po državnih zakonih prepovedano. Na take dneve čisto vidiš po naši glavni cesti težko obložene vozove s hlodi, plohi itd. Čut za praznovanje Bogu in oddihu posvečenih dni je tako padel, da se ob takih prilikah sploh nihče več ne zga-ne. Opozorjamo na to merodajne oblasti, da v interesu spoštovanja zakonov in zdravega narodnega razvoja v naprej to preprečijo.

Občinske seje jeseniškega občinskega odbora so precej pogoste. Zahtevajo jih neodložljive zadeve. Čujemo, da opozicija z liste dr. Stanovnika na teh sejah samo govori in govori, kakor da bi se z govorjenjem dal svet rešiti. Tudi so predlogi in zahteve teh ljudi navadno le zgolj agitatoričnega značaja in zadevajo stvari, ki se občinskih odbornikov navadno čisto nič ne tičejo ter jih občinski odbori tudi rešiti ne morejo. Od inteligentnega človeka bi človek pričakoval, da bo to vedel. Če pa ve, pa drugače dela, pa kaže, da s svojim govorjenjem ne misli iskreno.

Prosvetna društva opozarjamo na mesečne pu-

blikacije »Triglavskega fantovskega okrožja« »Gorenjski fant«. V Gorenjskem fantu so idejne smernice za naše fante kakor tudi tehnični material za razne fantovske nastope in akademije. Vsak izvod »Gorenjski fant« stane 4 dinarje in naj društva pridno segajo po njem.

Komunistična propaganda se je začela zavedati že celo v naše šolstvo. Te dni je bil izključen iz obrtno nadaljevalne šole na Jesenicah učenec Zugovic, ker je med šolskim odmorom součencem razlagal, da je bil tudi Kristus komunist. Smatramo, da je bil ta korak vodstva obrtno nadaljevalne šole zares umesten, ker se že dalje časa čuti, da v razredih obrtno nadaljevalne šole ni vse v redu. Naša šola nikakor ne sme biti propagandno sredstvo za materijalistični komunizem.

V zadnji številki smo poročali, da so č.č. sestre v Krekovem domu otvorile strojepisno šolo, pozabili pa smo takrat sporočiti, da je s poukom v strojepisju združen tudi pouk o stenopisju (stenografija), da se more tudi tega priučiti, kdor hoče. Danes je vezano znanje iz obeh teh predmetov za reflektante na službe po pisarnah nujno potrebno. Starše doraščajoče mladine, zlasti ženske, opozarjamo na to priliko.

Popravek

Prejeli smo sledeči popravek, ki sicer ne odgovarja zahtevam zakona o tisku, ki ga pa že zaradi informacije naših čitateljev rade volje priobčujemo:

Uredništvo in uprava »Na mejah«, Jesenice, Krekov dom.

Z ozirom na Vašo notico z dne 1. decembra t.l. Vam sporočam sledeče, da zahtevam, da daste popravek glede tega, da ni res, da sem postavljen za komisarja S. M. R. J. podružnice Javornik. Res pa je, da tega posla nisem nikoli sprejel in tudi da ta komisar za Javornik ni nikoli obstojal.

S spoštovanjem, Ciril Grintov.

Jesenice, dne 2. decembra 1936.

S Koroške Bele

Občinske volitve pri nas so se vršile 6. t. m. s sledečim rezultatom: marksisti 427 glasov in 16 mandatov, lista JRZ 398 glasov in 7 mandatov, nacionalisti 113 glasov in 1 mandat. Ponatiskujemo o tej zadevi članek iz 238. štev. »Slovenca«, ki kaže, v kakšne smeri se pač razvijajo naše javno življenje:

Zavržite praznično delo!

Vse tri strokovne organizacije na Jesenicah so se svojčas s K. I. D. sporazumele, da se za Jesenice odpravi prva cerkvena zapoved, ki pravi: Posvečuj zapovedane praznike! Sporazumeli so se, da se na večino cerkvenih zapovedanih praznikov delo v tovarnah nemoteno vrši, kakor da praznikov ni. — Delavstvo je s tem samemu sebi napravilo veliko škodo: Povišalo se je število delavnih dni, zmanjšalo se je zato število delavstva. Kmalu so gorenjemu sporazumu sledile redukcije. In mnogi delavci, ki so takrat postali žrtve teh redukcij in sporazumaške odprave praznikov, še danes nimajo stalnega kruha, še danes trkajo kot brezposelni delavci na vrata tistih, o katerih upajo, da bi jim mogli k človeka dostojnemu življenju pripomoči, preskrbeti jim delo.

Pisec teh vrstic se je ponovno razgovarjal tako z delavstvom kakor tudi z vodstvom K. I. D. o tej zadevi. Zastopniki delavstva so mu rekli, da so bili prisiljeni gorenji sporazum podpisati. — Mi pa smo mnenja, da delavstvo ne samo z gledanja našega svetovnega nazornega stališča, ampak tudi zaradi svojega lastnega prestiža takega sporazuma nikoli ne bi smelo sprejeti in po svojih zastopnikih podpisati. — Zlasti za zastopstvo J. S. Z., ki naj bi stala v vseh borbah na našem svetovnonazornem stališču, je tak sporazum nečasten in nedovoljen.

Našim ljudem se morda v časih, ko niso imeli za seboj zadostne zaščite, delo ob praznikih in nedeljah, ki ni nujno potrebno, more diktirati od delodajalca morda celo v sporazumu z organizacijami, ki so našemu prepričanju nasprotno usmerjene, ne more pa kršiti delavska skupina o tem sklepati kakršnegakoli sporazuma. — Tak sporazum je udarec s pestjo v obraz naših nedotakljivih načel, tak sporazum nam je vzel vse Marijine praznike, tak sporazum je končno dokaz prevelike zmaterijaliziranosti celokupnega našega delavstva.

V razgovorih z obratovodjem K. I. D. o tej za-

devi se je nedvoumno poudarjalo, da delavstvu ni nič za njegovo svetovnonazorno stališče, da jih je samo skrb za materialne dobrine, da se premnogi iz vseh taborov kar pehajo za nedeljsko in praznično delo in drug drugega tu prav netovariško izpodrivajo. Tudi sami smo ob priliki raznoterih debat z delavstvom ugotovili, da je v vsem tem premnogo žalostne resnice.

K. I. D. je sedaj kolektivno pogodbo z delavstvom odpovedala. Odpovedan je tako tudi sramotni sporazum o odpravi praznikov. Delavstvo naj se zato zaveda, da so prazniki bili in so še postavljeni poleg v posvečenje božje tudi v varstvo njihovih človečnosti pravic. Ob sklepanju novega sporazuma naj zato brezpogojno vztraja na praznovanju vseh od cerkve zapovedanih praznikov. Naj se tudi zaveda, da je velika laž v trditvi, da je nedeljsko in praznično delo rešitev iz gmotnih težkoč. V takem delu ni blagoslova, ni sreče. — Narod naš je vedno rekel: Kdor hoče postati berač, naj krade in naj dela ob nedeljah in praznikih.

Mislimo, da bi ne storili svoje dolžnosti, če ne bi ob tej priliki delavstva na to opozorili.

Na obratovodstvo K. I. D. pa apeliramo, da tudi ono upošteva zdrave težnje delavstva in jih samo podpira. Ni namreč mogoče ustvarjati solidnega delavstva tako, da mu sami rušimo temelje duhovne poglobitve. — Če je tovarni pred očmi le en moment: zgolj čim večja storitvenost brez ozira na vse druge momente, se ne smemo čuditi, če v istem duhu raste tudi delavstvo tovarne. — Ravnotežja v tovarni med njo in delavstvom ni mogoče trajno ustvariti samo s trgovskim duhom, ki preveva dosedanje pogodbe, ampak tudi s čuvanjem in spoštovanjem višjih vrednot. — To se pravi, da vodstvo K. I. D. na nedeljsko in praznično delo, v kolikor ni nujno potrebno, ne bi smelo pristati, pa če bi ga delavstvo še tako nezaprsko zahtevalo, še manj pa bi ga smelo samo forsirati.

Skozi Jesenice pred 45 leti

Na vrhu Javorniškega klanca je stala stara Vodičarjeva gostilna, katero sta vodila splošno znana Vodičarjev ata in še bolj znana Vodičarjeva mama. Vodičarjev ata je bil upokojen železničar. Od tam proti Jesenicam ni bilo nobene hiše do pod klanca pri črnem križu. Pod tem klancem je postavil Markežev oče gostilno, ki jo je imel v najemu Rozman Peter. Ta hiša je še do pred kratkim stala, rekli so pri starem Markežu. Od tu je šla cesta ob približno sedanji livarni in prišla pri Kazini ven. Vrh klanca nad Markežovo gostilno je stal lep izrezljan križ iz okroglega črnega lesa. V njem je bila izrezana ovita vinska trta. Konec tega križa se nahaja v ljubljanskem muzeju. Ima svojo zgodovino. Pravijo, da je ob času Ruardov rasel na tistem mestu lep borovec. Nekega dne je peljal hlapec jeseniškega župnika na Koroško Belo. Nazaj grede se je opil in v pijanosti zažgal ta smolnat borovec. Ostalo je samo še deblo, katero so nato pustili Ruardovi od umetnika izrezljati. Stal je tako, da so se videle korenine, katere so bile obložene s kamenjem, kakor da bi bil križ podprt. Po sredi debela so pa zazidali železni drog, da je opiral. Na mestu, kjer je prišla cesta na sedanjo cesto, to je pri Kazini, je stala stara gostilna pri Robiču. Tu je bil doma župnik Ferčec, takrat upravitelj na Blejski Dobravi.

Kjer stoji glavna pisarna K. I. D., je stala stara Markotova hiša. Nasproti njej lep oreh in na

njem križ, kateri stoji sedaj pri vili, kjer stanuje g. ing. Sauer. Na mestu, kjer stoji v Novi vasi javna krušna peč, je stal Markotov čebelnjak. Od tu je šla glavna cesta na Staro Savo. Prva hiša je bila Čopova; sedaj stoji na istem mestu hiša g. Bachmanna; potem Pancova hiša, danes stanuje v njej g. Klein; Zaveljcinova, Fesselnova. V sedanji Markotovi hiši je bil laboratorij bivših plavžev. To je Stara Sava: Kovačeva, kosarna, graščina, Krivčeva in Strmulnekova, katere pa danes ni več. Od graščine naprej je bila Trevnova trgovina, sedaj Hermanova hiša. Nasproti tej gostilni pri Andrejčku, to je danes velika tovarniška hiša. Kurja vas je štela pet hiš. Pri Rodarju, pri Kapretu, Jernejčku, Pehovcu in Lentneku.

Ob glavni cesti so stale hiše: Krivčeva, Vergelnova, sedanja Neumannova in gostilna pri Peku. Ta je bila dobro obiskana, ker so znali gostom postreči z železom in dobrim vinom. Tu so se tudi začele prve vrtno veselice, kar preje ni bilo v navadi na Jesenicah. Pekova mama je bila tudi kumica zastave Katoliškega delavskega društva. Bila je to prva zastava na Jesenicah. Nasproti Pekove hiše je bila šranga. Tudi pri hiši se je reklo pri šrangarju. Tod mimo so vozili namreč vozniki čez Podkorensko sedlo na Koroško, dokler ni bilo železnice. Poleg šrange je bila velika hiša dr. Papeža. Na tem mestu je danes železniško skladišče. Pred hišo so ob zi-

dani ograji stali visoki krasni topoli; to je bil največji kras takratnih Jesenic. Za Papežovo hišo je bila pot na kolodvor, kateri je stal nasproti sedanje hiše g. Čuferja.

Kolodvorsko poslopje še danes stoji v tovarni ob vhodu, levo, kjer je tovarniški laboratorij. Od Pekove hiše je šla cesta čez enotirno železnico do sedanje kavarne Novak. Tam je stala stara Klofutarjeva hiša, kjer je bil edini pek na Jesenicah. To hišo je preuredil Hauptman in za njim sedanji lastnik g. Novak. Od tu je šla naprej stara cesta, kot je še danes. Zanimivost tedanjih časov je bila mala stavba nasproti hotela Triglav, takrat imenovana Tomažev kevdre. Tu se je točil dalmatinec po 4 krajcarje liter. Birt je imel leseno nogo. Imel je studenec kar v kleti. Takrat so rekli, da ni nihče nikoli videl, da bi kdaj kak sod pripeljal k hiši. Potem so bile hiše: Fadova, Šternbirtova s kovačnico. Ob neki povodnji je iz Fadove hiše pri oknu ven odneslo zibelko. Poleg sedanje Sitarjeve hiše je bila prastara kovačnica, kjer so po izročilu Francozi z Napoleonom vred kovali konje leta 1811, ko so Ilirijo ustanavljali. Potem so se začele Jesenice. Grogorjovec, Rožman, Hrovat in še nekaj drugih. Omembe vredna bi bila Ratečanova hiša, katera je stala na mestu pod cerkvenimi stopnicami, kjer cesta zavije mimo Pošte na Savo. Pri Ratečanu se je reklo zato, ker so morali od

Rateč nazaj doli voziti ali nositi mrlične na Rodine in so pri Ratečanu navadno prenočevali. Tak pogreb je menda včasih tako dolgo trajal, da je vdovec prišel že z novo ženo domov v Rateče. Omenjena hiša je pogorela. Ob Pošti sta bila stari farovž, kjer je sedaj konzumno društvo, nasproti temu pa kaplanija, katera še stoji.

Stari Savčani so vedeli za zgodbo, kako so župniku cigani konja ukradli. Ker je moral imeti drugega, ga je šel v Žirovnico kupovat. Kako se je čudil, ko ga je pripeljal domov, ker je konj sam znal v hlev. Prišli so na to, da so ga cigani prebarvali in prodali, in župnik je kupil svojega konja nazaj. — Pri Ahčinu je bila stara loterija, kamor so savske ženske precej grošev znosile. Tudi možje so bili med stavci. Ob spodnjem robu Murove je stal Kosov grad, nekdanja ljudska šola, nasproti gradu velik vrt, kjer je sedaj župnišče. Nato do Plavža nič, tam pa tri hiše, za hišami mlin, za mlinom se je še poznal prag cerkve, katera je 1812 pogorela. Cerkev in hiše so bile last sv. Heme. Nekaj starin iz cerkve, katero so požgali Francozi, se je rešilo v jeseniško in savsko cerkev. Zvon v kapelici na pokopališču je bajše še iz tiste cerkvice. Vse drugo, kar je več, so pa nove Jesenice, nastale v zadnjih 40 letih. Zasluge za ta veliki razmah našega rodne kraja pa ima največ K. I. D., ker imajo ljudje zaslužek in kruh pri njej.

Jeseniški delavec skozi Nemčijo

Skupina delavcev KID je bila meseca novembra na 10 dnevni ekskurziji v Nemčiji. Kar so delavci videli na svojem popotovanju, je v marsičem zanimivo in za vsakogar poučno, zlasti pa za jeseniškega delavca. Vsi delavci, ki so bili na tej ekskurziji, so podali svoja pismena poročila tovarni, ki jih je tja pošlala. »Slovenec« od 8. t. m. je prinesel poročilo znanega delavskega organizatorja g. Albina Gassarja, mi pa prinašamo domalega celotno poročilo g. Pavleta Šoberla, agilnega člana katoliških prosv. organizacij.

15. novembra smo se odpeljali z Jesenic z brzovlakom preko Beljaka, tursko smer, skozi najdražje letovišče Bad Gastein v Salzburg, kamor smo prispeli ob 17. uri 30 minut. Mejna kontrola se je izvršila v redu in peljali smo se dalje v novo Nemčijo. Že salcburški kolodvor nas je zadržal, saj je najlepši kolodvor Avstrije.

Ob 18. uri smo stopili, oziroma se prepeljali čez mejo in v meni so vstali spomini za 15 let nazaj, ko sem potoval z reparacijsko komisijo po Nemčiji. Že Freilassing, prva postaja, me je presenetila. Vse novo, od starega nobenega sledu. Električna železnica. Ob 7. uri 35 minut smo stopili v Monakovo, kjer smo imeli tri ure časa. Prijazni Reichswehrovci so nam razkazali mesto v morju luči. Prekrasno mesto. Velika dvorana Hofbräueri nas je sprejela z izvrstnim pivom in videli smo gospoda poleg delavca. Nobene razlike. SA, telesno gardo »führerja«, smo tudi srečali.

Ob 23. uri 30 minut naprej proti Frankfurtu. Nemčija se je modernizirala. Elektrifikacija, novi kolodvori, regulacija, nove zgradbe. Kar je bilo v načrtu, je sedaj izvršeno. Čim globlje, tem večja industrijska mesta. V Frankfurtu, važno križišče in največji kolodvor, kar sem jih videl, smo obstali ob 5. uri zjutraj. Pa skoro smo brzeli

naprej, skozi Köln in ob pol 9. uri zjutraj smo prispeli v Düsseldorf, kjer nas je sprejel na kolodvoru uradnik konzulata g. Samec. Popeljal nas je v hotel Fürstenhof. Tam smo se odadhnili od dolge vožnje, se uredili. Popoldan smo bili sprejeti od konzula g. Dušana Pantiča. V nad enournem razgovoru nam je obrazložil življenje današnje Nemčije, razvoj nemške industrije. Gospod konzul nam je v veliko pomoč, ker nam je preskrbel možnost ogledovanja tovarn.

Torek 17. novembra: Ogled tovarn v Dortmundu. 9.000 delavcev.

Sprejeti smo bili zelo prijazno ob 9. uri dopoldne od g. dr. ing. Klingenberg in političnega vodje g. Josipa Pieperja. Preden preidem na detajlni opis, moram omeniti organizacijo tovarn in delavcev. Nekaj novega za nas. Politični vodja v vsaki tovarni, ki je moč, s katero mora računati delavec in podjetnik. Tovarno vodi ravnateljstvo. Posrednik med ravnateljstvom in delavskimi zaupniki je politični vodja. V pisarni političnega vodje se potrjujejo ukrepi ravnateljstva, rešujejo pritožbe in predlogi delavstva.

Povsod nas je najprej sprejelo ravnateljstvo, vendar pa je bil v vsaki tovarni glavni vodnik politični vodja. Politični vodja nas je spremljal po tovarni. Povsod so nam najprej razkazali higienske naprave, ki so nas zelo presenetile. O higienskih napravah, ki so slične po vseh tovarnah, bom poročal na koncu. Po ogledu higienskih naprav smo prišli najprej v kurilnico. 30 širokotirnih in 18 ozkotirnih lokomotiv. Zelo prostorna kurilnica, tehnično izpopolnjena za vsa popravila lokomotiv. Nato smo občudovali ogromni gazometer (84 m visok s premerom 52 m) z vsebino 140.000 m³ plina. Proizvajajo surov plin, ki ga čistijo 0.1 do 0.01%. Plin je pogonska sila gazometrski centrali, ki ženejo 12 generatorjev po 2.000 KW. Plin je kurjava za kotle visoke napetosti in parna sila goni 2 generatorja po 5.000 KW in 1 generator za 16.000 KW. Plin kuri 5 visokih plavžev za surovo železo s 30.000 kg izčistjem. Videli smo 3 peči po 120 t za Thomas jeklo, 2 peči po 160 t za Siemens jeklo. Najmodernejša konstrukcija, Avtomatična dvigala, ka-

Volitve na Koroški. Beli niso prinesle samo rezultata, ki tvori podlago za sestavo novega občinskega odbora, nego so pokazale važne pojave, katerih do danes nismo imeli prilike tako očitno videti. Sijajni nastop volilcev slovenskega ljudstva je zbral na listi JRZ do sedaj najvišje število glasov v tej občini in je lista b. SLS napredovala za 156 glasov od zadnjih volitev. Od 262 glasov iz leta 1933 je napredovala na 398 pri sedanjih volitvah. Tako se uveljavlja slovenski narod tudi v tej občini, ki je bila od prevrata vsa leta v nasprotnih rokah, in čas, ko bo slovensko ljudstvo zagospodovalo tudi tukaj, ni več daleč — le 29 »darovalnih« glasov je rešilo socialiste, da niso podlegli že sedaj.

Pri vsem poteku je značilno to, da so vrste nacionalistov padle od 182 glasov iz leta 1933 na 143 glasov sedaj. Ta padec ne gre na račun državnih uradnikov, ki jih tu skoraj ni in ki pod sedanjim režimom svobodno volijo, nego izpričuje nekaj, kar nekim ni všeč. Večerni kliči »Živijo rdeči Sokoli!« niso bili zastoj, saj so na volišče prikorakali znani »naprednjakarji« in oddali glasove za Perkota, predstavnika levičarjev. Tudi stari in znani naprednjak ter dolgoletni ... je oddal glas za levičarje, ki so se mu potem zahvaljevali z vzkliki »naprednim levičarjem«. JNS je postavila svojo listo le še s par idealisti-nacionalisti, ni pa mogla več krotiti leve fronte, ki se je nenadoma pojavila v njenih vrstah in prešla v levi tabor kar na javnih volitvah. Takih pojavov je vedno več in stari Sokoli se vprašujejo, kako je to mogoče.

Fronto slovenskega ljudstva veseli samo to, da raste, raste iz dneva v dan in bo prišel čas, ko levičarjem ne bodo pomagali nobeni »naprednjaški« priveski več pred zmago pristašev slovenskega naroda. Delavstvo na Javorniku je pod vodstvom g. Smoleja korporativno stopilo v vrste slovenskega ljudstva in nosi velik del zasluge na tako sijajnem napredku.

Prosveta

Članstvu Krekovega prosvetnega društva v vednost! Praznik Brezmadežnega spočetja Marijinega bi moral biti društveni praznik. Žal so obratni na Jesenicah na ta dan zaposlili de-

Za elektriko

Vam nudi vse najugodnejše

Jože Markež

Jesenice, telefon štev. 605

lavce pri delu, zato je odbor na svoji seji sklenil nadomestiti ta društveni praznik v nedeljo, dne 20. decembra. Članstvo pozivamo, da se skupno udeleži društvene sv. maše, ki bo ob 8. uri na Jesenicah. Namen društva pa bi ne bil dosežen, če bi ne poslušali vabila Kristusovega, ki je govoril: Priidite k meni vsi! Poslušajte ga in pridite vsi, da se okrepite s Kruhom življenja sebi v korist, vsej okolici pa v spodbudo in bodrilo.

Sestanki, ki se vršijo vsako drugo sredo, so namenjeni možem in fantom. Važnosti teh sestankov naj se vsak zaveda in to pokaže s svojo udeležbo.

Program prireditev v Krekovem domu:

Dne 26. dec. na praznik sv. Štefana se vrši skupna društvena akademija; za to akademijo se vabita zlasti fantovski in dekliški odsek k sodelovanju.

Na Silvestrovo uprizorijo »Aljaž« ob 20. uri Nestrojevo burko »Danes bomo tiči«.

Kino »Krekov dom« opozarja na program v decembru in sicer: Od 18.—20. decembra film **Marija Baškirčeva**, prosto po resničnem doživljanju slavnega francoskega pisca Guy de Maupassanta (Iz dnevnika umetnice); idealen film, ki se je do danes predvajal po vseh večjih mestih. Film je delo dunajske filmske produkcije, Glavne vloge: Suli Darvas, Jaray Szök Szakall in Atila Hörbiger. Božični program: »Nesmrtna melodija«. Film o Johannu Straussu in njegovi nesrečni ljubezni. Glavne vloge: Alfred Joger, Maria Paudler, Leo Slesak, Lisi Holzschuh, Rudolf Karl. Za novo leto bo predvajan film »Tajni kurir«.

Kritika

»Razvalina življenja«, ki jo je uprizoril »Aljaž« na Krekovem odru dne 29. nov. in 1. dec., je bilo morda eno najbolj naštudiranih in najlepše podanih odrskih del, kar smo jih videli v zadnjem času na Jesenicah. Igralci so se res potrudili, da bi svoje vloge čimbolj popolno rešili. — Zdi se pa, da je vodilni oder Gorenjske v preteklih sezijah jeseniško gledališko publiko sam preveč razvadil z raznimi plehkimi operetnimi deli, ki nimajo po navadi nobenega globjega jadra. Izvrstno podana »Razvalina življenja« ni namreč imela zadostnega obiska. Znamenje je to, da se je ljudstvo preveč razvadilo z raznimi prepovršnimi deli, ki so ustvarjena le za

DARILA DELAJO VESELJE

Kupite v specialni modni trgovini, ke se Vam nudi najcenejši in najboljši nakup, v veliki izbi

JANKO BOGATAJ • JESENICE

ZA BOŽIČ POSEBEN POPUSTI

terim streže en sam delavec. Peči poslužujejo po trije delavci. Stroj prevladuje vse. Peči so napravljene na prevrat. Cela peč se zasuje in izlije železo v mešalec (Mischer), ki je podoben veliki steklenici, skozi katerega spuste s pritiskom 6 atmosfer kisik. To jeklo je zelo odporno in se uporablja zlasti za mostne konstrukcije. Sestavina s pridatkom: Mn, Si, Ni, Br, Cu, bela kovina, apno. Šarž je 10 ur v surovem stanju, če se pa prelije surovo železo direktno iz plavžev, v 4 urah. Valjalnice so tu še starejšega tipa, vendar pred našimi. Izdelek: pločevina, fasonsko železje. Posebnost: železje za mostne konstrukcije, valjano za zložljivost, ki ne propuša vode v notranjost po sestavi kos na kos.

Mehanična delavnica. Videli smo le popravljalnico, dočim nismo prišli v specialno, ker je gotovo tajnost. Mehanična delavnica je velika in prostorna ter mi je ugajala po razdelitvi strojev. Dostopi k strojem in prehodi so markirani in ne smejo biti nikdar zastavljeni. Material sme ležati le izven teh določenih prehodov. Razporeditev strojev je zelo praktična, ker si nista med seboj po dva delavca na poti.

Razpredelitev strojev omogoča neoviran dostop k posameznim strojem. Ostružniki niso v napotje drugim. Vsako umikanje, ki je nepotrebno, odpade. Vsaka stružnica ima sebi primerno delo za obdelovati, tako da pri velikih stružnicah ni izguba časa za mala dela. Akordira se vse od kosa. Veliki noži, t. j. noži za preobdelavo, so nacinjeni, mali so pa kompaktni.

Gonilna centrala: 2.000.000 KW, poraba v 24 urah 800.000 KW.

Vsaka tovarna ima vzorno urejeno vajeniško šolo.

Pri Bratovski skladnici sem bil tolmač bilance. O tem so pisali Gaser, Čelesnik in Zupan.

Tovarna nam je predvajala film svojih obratov in produkcije koksa, bencola, katrana. Izraba žlindre nas je presenetila. Iz nje izdelujejo opeko za gradnje, celo pesek za omet in z njo asfaltirajo ceste, ki so vzor.

Delavska stanovanja v kolonijah so nam predočila res prave domove, v katere se more vračati delavec z veseljem od svojega dela.

18. novembra, sredo, je bil narodni praznik.

19. novembra, četrtek. Gelsenkirchen: ogled Schalkerwerke: tovarna železa, livarna in jeklarna. Sprejel nas je g. ing. Schuster. Zelo prijazno sprejeti, vendar pa so pokazali tako malo, da smo iz protesta odklonili povabilo na kosilo. Pač so nam pokazali, kar so smeli.

Gonilna centrala po vzorcu Dortmunda, pogonska sila plin, kurjava plin. 15 generatorjev po 2.000 KW za vrtilni in istosmerni tok. Tovarna daje v slučaju defekta mestne elektrarne tok tudi mestu. Parna centrala ima 1 generator za 16.000 KW in 3 po 2.000 KW. Ogledali smo si visoke peči in plinske naprave. Seveda so nam pokazali tudi vse higienske naprave, ki so vzorne, vendar nisem videl tega, kar bi bilo za mene pomembno, ker niso smeli pokazati delavnic. Tovarna je modernejša kakor v Dortmundu. Vajeniška šola kot v Dortmundu. Tu se uče že v šoli akordacije od kosa. Nekaj posebnega je, da so nadure prepovedane in jih je dovoljeno delati le v slučaju, da ni v okolici brezposelnih. Požarna bramba je sijajna, kakor tudi ambulanta. Zelo nam je ugajala preskrba invalidov, ostarelih delavcev. Zelo socialno je s strani podjetja, da daje kruh revežem, ki so se ponesrečili ali ostareli. Videli smo jih delati metle in podobno in kakor smo zvedeli, je njih zaslužek zadosten za preživljanje.

(Dalje prihodnjič)

Proti obdavčenju pokojnin

Mnogi upokojeanci bratovskih sskladnic so se zadnje mesece bridko pritoževali nad dejstvom, da se jim od njihovih pokojnin odteguje uslužbenski davek. Krajevna organizacija JRZ na Jesenicah je v tej zadevi iskala informacij pri banovinskem tajništvu v Ljubljani in tam prosila za posredovanje, da se ta davek ukine. Banovinsko tajništvo JRZ je na svoje vprašanje pri Glavni bratovski skladnici od iste prejelo v pojasnilo dopis, ki ga je Glavna bratovska skladnica v tej zadevi poslala Dravski finančni direkciji v Ljubljani. Dopis se glasi:

Davčni finančni direkciji v Ljubljani.

Z dopisom z dne 25. IX. 1928, št. A-I-1755-1 ex 1928 nam je Delegacija ministrstva financ v Ljubljani na naše tozadevno vprašanje sporočila, da je Generalna direkcija davkov z odlokom št. 67.863 ex 1928 odločila, da rente in pokojnine, ki jih izplačujejo bratovske skladnice svojim članom, niso zavezane uslužbenskemu davku.

Ministrstvo za šume in rudnike pa nam je dne 9. VI. 1936 pod r. št. 7953 priobčilo gorenji odločbi nasprotno rešitev Ministrstva financ, oddelka za davke, z dne 24. I. 1936, št. 88.462, glasom katere so pokojnine, ki se plačujejo po glavi VIII. pravil bratovske skladnice z dne 16. II. 1933, R.

št. 3600, Službene novine z dne 20. III. 1933 št. 651 XVIII-183, zavezane uslužbenskemu davku, po čl. 89. drugi odstavek zakona o neposrednih davkih.

V stvari si dovoljujemo pripomniti, da pri naši bratovski skladnici nimamo starostnih pokojnin. Do konca leta 1924 take pokojnine po pravilih bratovskih skladnic sploh niso bile dopustne; za dobo od 1. I. 1925 dalje, ko so stopila v veljavo nova, za celo Jugoslavijo enotna pravila z dne 1. XII. 1924, R. št. 11524, ki so uvedla tudi starostno rento (čl. 92. zadnji odstavek skladničnih pravil), pa je Rudarsko glavarstvo v Ljubljani z odlokom z dne 22. V. 1925 št. 1513 za področje naše glavne bratovske skladnice starostno rento odpravilo in odredilo, da se smejo upokojevati samo taki člani, ki so delazmožnosti izgubili več kot dve tretjini. Imamo torej v našem območju samo take članske pokojnine, ki imajo značaj invalidnine. V področju ostalih glavnih bratovskih skladnic v Jugoslaviji (Beograd, Sarajevo, Split in Zagreb) pa so starostne rente še v veljavi. Je vsekakor tudi te starostne rentnike smatrati za invalide, ker je vsak rudar ali plavžar, ki je vršil težko rudarsko ali plavžarsko delo polnih 35 let in je star 60 let, sigurno onemogel.

Ker pokojnine skladničnih upokojencev ne izvirajo iz službenega razmerja kot takega ter jih tudi ne izplačuje delodajalec, temveč socialni zavod, v katerem so morali člani in delodajalci pred upokojitvijo plačevati predpisane zavarovane prispevke, smo mnjenja, da te pokojnine ne spadajo pod obdavčenje po členu 89 zakona o neposrednih davkih, temveč pod določbe člena 65 istega zakona. Ta pa pravi v točki 11, da so rente, ki imajo značaj invalidnine in ki jih prejema poedine osebe iz fondov, ustanovljenih po zakonu o zavarovanju delavcev, in med te spadajo po § 120 zakona o zavarovanju delavcev z dne 14. V. 1922 tudi bratovske skladnice.

Da se našim upokojencem, ki imajo vseskozi majhne pokojnine, z obdavčenjem istih ne bo delala krivica, prosimo naslovljeno direkcijo, da

to vprašanje prouči in da na merodajnem mestu stavi predlog, da se pokojnine upokojencev tako glavne bratovske skladnice v Ljubljani kakor tudi drugih skladnic oprosti vsakega davka.

Bo pa seveda v dobi, dokler to vprašanje ne bo rešeno, po gori navedeni rešitvi ministrstva financ št. 88.462 ex 1936 vendarle plačevati od pokojnin uslužbenski davek ter v zvezi s tem tudi še 1% doprinos in davščino za bednostni sklad.

Krajevni organizaciji JRZ na Jesenicah, ki nam je drage volje dala navedena pojasnila, kakor tudi banovinskemu tajništvu, ki je v tej stvari takoj posredovalo na merodajnih mestih, želimo v interesu prizadetih upokojencev, da bi njuna akcija za odstranitev te krivice imela popoln in čim hitrejši uspeh.

Ustanovitev policijskega komisarijata

Razglas sreskega načelstva

Ministrstvo za notranje posle je izdalo 15. novembra 1936 pod II. br. 37286 po čl. 62 zakona o notranji upravi uredbo, s katero se ustanavlja policijski komisariat na Jesenicah, komisariat žel. in obmej. policije na Jesenicah pa ukinja.

Pod območje komisarijata spadata občini Jesenice in Koroška Bela razen naselj: Sv. Križ, Plavški Rovt, Hrušica, Javorniški rovt in Potoki.

V stvarno pristojnost komisarijata spadajo za zgoraj navedeno področje:

A. 1. Vzdrževanje javne varnosti, reda in miru; 2. skrb za osebo in imovinsko varnost; 3. pobjanje notranje in zunanje protidržavne in razdorne propagande in akcije; 4. posli policijske pristojnosti po predpisih o društvih in shodih; 5. posli policijske pristojnosti glede tiska; 6. skrb za varnost in red pri javnem prometu (vozovnem, avtomobilskem, tramvajskem itd.), izvajanje predpisov o avtomobilih, motornih in drugih vozilih, voditev evidence in kontrole nad njimi kakor tudi izdajanje vozniških dovolilj šoferjem; 7. izvrševanje zdravstvene policije in pobjanje alkoholičnega, preklinjanja, nemoralnosti, konkubinata in prostitucije; proučevanje trgovine z belimi sužnji, sodelovanje pri skrbstvu za one, ki so se moralno pregrešili; 8. izdajanje npravnstvenih spričeval poedinim osebam, dajanje informacij državnim in samoupravnim oblastvom o moralnem in političnem vedenju kakor tudi o rodbinskem in imovinskem stanju oseb; 9. nadzorstvo nad gostilnami in kavarnami in podobnimi obratovalnicami, prenočišči, javnimi shajališči, zabavišči in prireditvami na javnih krajih, izvajanje predpisov o zapiranju teh obratovalnic; 10. izvrševanje odločb z upravno eksekucijo (člen 77 zak. o notr. upravi), kolikor se ne opravlja po pristojni občini; 11. sprejemanje in voditev evidence izgubljenih in najdenih predmetov; 12. voditev nadzorstva glede izgnanih oseb; 13. izvajanje zakona o nošenju in posesti orožja; 14. izvajanje predpisov o zglašanju oseb, nadzorstvo glede dovolitve za bivanje in zaposlovanje inozemcev, izdajanje potrdil o bivanju, o identičnosti oseb in potrdil glede izvoza pohištva brez carine, izdajanje potnih listin za notranji in obmejni promet in legitimacij za pridobivanje mornarskih knjižic našim državljanom, vidiranje potnih listov tujih državljanov; 15. nadzorstvo nad izvajanjem predpisov za izseljenje; 16. nadzorstvo in izdajanje dovolilj za prirejanje javnih produkcij, gledaliških in kinematografskih predstav, koncertov, godbe v javnih lokalih, javnih plesnih zabav, športnih prireditev, maškerad, cenzuriranje njih programov in besedil kakor tudi nadziranje gledališkega in kinematografskega reda; 17. nadzorstvo nad izvrševanjem naredb o

pismonosnih golobih in o zrakoplovstvu; 18. izvajanje predpisov za obrte javnih najemnih voznikov (z motornim in animalnim pogonom); 19. nadzorstvo nad izvrševanjem obrtnih predpisov o krošnjarstvu kakor tudi predpisov o odpiranju in zapiranju trgovinskih in obrtnih obratovalnic; 20. pravna pomoč na zahtevo sodišč in ostalih oblastev, zlasti da na zahtevo podpira sodišča in druga oblastva kakor tudi javne organe ob prisilnem izvrševanju njih izvršilnih odločb; 21. sodelovanje z državnimi tožilstvi, odnosno sodišči pri preiskovanju kaznivih dejanj po določilih zakonika o sodnem kazenskem postopanju; 22. poročanje višjim oblastvom o opazbah po čl. 47 odst. (2) zak. o notr. upravi; 23. izvrševanje kazenske oblasti glede kaznivih dejanj iz upravnega kazenskega zakonika, izvrševanje kazenske oblasti v izvrševanju naredb po čl. 69 zakona o notranji upravi kakor tudi glede kaznivih dejanj iz čl. 74 in 78 zakona o notranji upravi, kaznovanje prekrškov zakonskih predpisov, katerim izvrševanje spada v njegovo področje; 24. podpiranje občin v poslih krajevnih policije (poljske, gradbene, požarne, tržne itd.) kakor tudi prijavljanje prekrškov, ki jih kaznujejo občine; 25. obča skrb, da se spoštujejo zakoni in zakonski predpisi; 26. posli, ki so v posebnih zakonih priaržani za državna upravna oblastva I. stopnje kakor tudi posli, ki se nalogajo predstojniku mestne policije s posebnimi navedbami višjih oblastev.

B. Vsi posli iz uredb za službo komisarjev železniške in parobrodne policije; Službene novine z dne 17. II. 1920, št. 35 z vsemi naknadnimi spremembami in dodatnimi predpisi.

Razne vesti

Na grškem otoku Naksos preživljajo kmetje za čuda čudne dogodivščine. Od časa do časa jih obsele nenadno sugestivno stanje, v katerem čujejo neke glasove, o katerih trdijo, da prihajajo od višjih sil, katere jim prerokujejo bodočnost.

Glavni izpovedovalec je neki kmet Hristo Manola, ki je baš te dni prišel v Atene, da bi bil sprejet pri predsedniku vlade. Novinarjev, ki so ga novic lačni oblegali, je trdil, da so kmetje te dni slišati glas višje sile, da bo svetovna vojna pričela pomladi prihodnjega leta.

K tej novici bi pripomnili samo to: več smotrenega, poštenega dela, pa bodo tudi misli zdrave.

Kljub resnim dogodkom, katerih je svet preobremenjen, še vedno rojijo v glavah »odlične družbe« razne neumnosti, za katere ne bi smelo biti prostora in ne časa. Že sedaj ugibajo v Parizu, katera izmed najlepših bo v prihodnjem letu »Miss Paris«. Hvala Bogu, da se pri nas izbirajo le plemenske krave in biki.

oko in za zabavo. Treba bo vztrajnega dela na poglobitvi naših odskih predstav in za razumevanje istih pri gledalcih.

Prireditve Miklavžvega večera na istem odru pa ne moremo prišteti med kvalificirane uprizoritve. Popoldanska predstava za otroke kakor tudi večerna za odrasle sta nas razočarali. Mi smo bili doslej navajeni lepih Miklavževih prireditev in se nikakor ne moremo sprijazniti s toliko površnostjo, kakor smo ji bili lahko priča ob letošnjem miklavževanju. Otroška prireditve v popoldanskih urah je bila prav za prav brez vsakega programa. Večerna predstava »Trojčkov« pa je bila za gledalca pri posameznih scenah naravnost mučna. — Ni dosti, da se nekaj prireja in da se od obiskovalcev prireditve pobira vstopnina, treba je, da se tem za pošteno plačano vstopnino tudi nekaj nudi. Sma tramo, da je tako velika nenaučenost vlog s strani nekaterih igralcev, kakor smo jo videli ta večer, izpričevalo pomanjkanja resnosti in čuta odgovornosti tako do publike kakor tudi do drugih soigralcev, ki se za svoje vloge resnično zavzamejo in hočejo iz njih narediti, kar se da, pa zaradi svojih zanikrnih tovarišev tudi sami ne morejo priti do izraza.

Kino Krekov dom je začel s svojimi predstavami. Med članstvom društva samega kakor tudi izven društva je bilo in je še o tem dokaj govorjenja in kritike. Moremo reči, da je zvočna aparatura, kar so pokazale že prve predstave, zares prvovrstna. Glas je izredno čist in jasen, tako da razumeš sleherno besedo, slike so jasne in čiste. Tudi na novo urejena dvorana z zavesami, ki ubijajo motnje odmeva, je po svoji komodnosti daleč pred konkurenco. — Predstave se vršijo vsak petek in soboto ob 20. uri, ob nedeljah ob 15. in 20. uri. — Želimo vodstvu novega kina, da bi imel pri izbiri filmov ob upoštevanju zdravih ljudskih osnov čim srečnejšo roko.

Sport

1. sportna akademija na Jesenicah. Na dan sv. Štefana, 26. decembra t. l. priredi A. S. K. Gorenjec sportno akademijo, ki je prva tovrstna prireditve na Jesenicah. S to akademijo hoče Gorenjec pokazati jeseniškimi sportnikom pravo pot na telesno-vzgojnem polju. Ves spored je prirejen tako, da je

iz njega razvidno, da mora vsak sportnik, ki se resno bavi s sportom, poleg svoje specijelne discipline gojiti tudi gimnastiko in gimnastične vaje na telovad. orodju. To pravilo velja za lahko-atleta, za smučarja kot tudi za nogometaša. Poleg fantov bodo nastopila tudi dekleta z gimnastičnimi vajami. Opozarjamo Vas na to prireditel in Vas obenem vlijudno vabimo, da si ogledate nastop naše mladine.

Smučarski dom A. S. K. Gorenjec na Črnem vrhu je odprt. Na Črnem vrhu je zapadlo toliko snega, da tudi najbolj razvjeni smučarji z zadovoljstvom odhajajo domov, potem ko so ves dan uživali na lepih smučarskih terenih in z lepim razgledom, ki ga nudi Črni vrh. Uprava smučarskega doma pričakuje, da bodo Jeseničani tudi v letošnji sezoni napolnili vsako nedeljo vse prostore doma. Postrežba bo solidna, tako da se tudi v tem oziru cenj. obiskovalci ne bodo mogli pri- toževati.

Naročnikom in prijateljem!

Mnogo denarja stane naš list. Redna naročnika, četudi bi bila točna, stroškov izdaje ne krije. Dober tisk pa je potreben. Prispevajte zato v tiskovni sklad »Na me- jah«. Podprite našo bor- bo!

„Dekle za vse“, je vsak policaj

Marsikom se niti ne sanja, kako vsestranska je služba policijskega stražnika, a to ne samo po prestolnicah in večjih mestih, ampak se tudi od podeželskega policista zahteva, da mu je znano vse, da ima povsod svoje oči in to o pravem času, da zna preprečiti nesreče, urediti promet, da vidi, je li zastava pravilno izobešena in tako naprej, da ponočnih razgrajčev in pretepačev in zapiranja lokalov niti ne omenjamo.

V slučaju požara mora znati hitro presoditi položaj, reševati živino iz hlevov in če treba, seveda, v prvi vrsti ljudi. Ako je zračni napad ponoči, mora paziti, da ni nikjer odprtih gorečih svetilk. Onemoglim, ki se zgrudijo na cesti, mora znati nuditi prvo pomoč, poklicati zdravnika, skrbeti za prevoz na dom ali v bolnišnico. Posebno paž- njo mora imeti na promet, ki je danes ves dru- gačen kakor pred dvajsetimi leti in baš pri nas na Jesenicah bi bil za urejanje prometa dosti- krat nujno potreben poseben stražnik zlasti na sila nevarnih točkah pri Hrvatu in pred hotelom »Pošta«. Vozači motornih vozil se namreč prav nič ne ozirajo na opozorilo pred vstopom v me- sto, kjer stoji na posebno vidnih mestih: 15 km! Kaj še! Dostikrat je ta mera najmanj petkrat prekoračena. Na vse te pa mora stražnik paziti, jih opozoriti, naznaniti. Napram tujim vozačem mora biti obziren, vedeti mora za bencinske tan- ke, mehanske popravilnice. V mestih, kjer imajo plin, mora imeti dober nos za uhajajoči plin iz napeljave, vedeti mora, kako ravnati z utrganimi elektrovodnimi žicami.

Ako izbruhnejo nalezljive bolezni pri ljudeh ali živini, mora označiti dotične hiše ali hleve za okužene. Ako živina pogine na cesti ali na polju, ima skrb za prevoz h konjedercu itd. itd. Neskončna je vrsta stvari, katere mora stražnik znati, razumeti in urediti.

Londonski policisti so lansko leto pomagali pri 3000 požarih, 180 so jih sami zadušili, 11.000 otrok in odraslih oseb, ki so se zgubile, so pri-

vedli na njih domove, vsak teden so preprečili po dva samomora, ponoči so našli 27.000 oken in vrat odprtih itd. itd.

Nobenega seznama ni, kaj mora policijski stražnik znati in razumeti, skratka, biti mora prav kakor »dekle za vse«. Zato pa policijski stražnik v resnici zasluži svoj denar.

Novi grobovi

Jesenice. — K večnemu počitku smo spremili v so- boto, dne 5. t. m. gospo Marijo Rekarjevo, vzor- no krščansko mater, taščo jeseniškega župana g. Va- lentina Markeža. Krasen pogreb je dokazal veliko priljubljenost in spoštovanje, ki ga je pokojna zna- čajna žena uživala med Jeseničani.

Dovje. — Zadnjih 14 dni je smrt pokosila v naši vasi 92 let starega užitarja Matevža Koširja. Za njim pa je po daljši in hudi boleznini preminula Marija Ra- bičeva, žena upokojenega železničarja in posestnika ter načelnika gasilske čete g. Franca Rabiča. Poko- pali so jo ob veliki udeležbi občinstva. Dne 4. t. m. smo pokopali na Dovjem ob veliki udeležbi znanega in podjetnega trgovca in posestnika g. Ivana Hu- dovernika v starosti 59 let. Pokojni je bil znan kot dober gospodar in podjeten trgovec v zgornji Savski dolini. Pri gradnji vodovoda v vasi Dovje je bil načelnik istega in je zelo veliko žrtvoval, da je bil dograjen, ki je bil tako potreben, čeprav so bile težkoče zaradi plačil in raznih drugih ovir. Bil je tudi predsednik gradbe spomenika padlim vo- jakom na Dovjem. In res stoji danes ob cerkvi na Dovjem spomenik, kakršnih ni dosti na deželi. Rajni je storil še marsikaj dobrega v korist naši občini in raznim društvom. Ko pa ga je bolezen pred leti, katero je dobil deloma že v vojnem času in po vojni, priključila na delovanje le v notranjem življenju, je deloval s svojimi pametnimi in razumljivimi nasveti v svoji sobi. Marsikateri posestnik je šel k Janezu po nasvete in je dobil pametno navodilo za svoje go- spodarstvo. Zlasti ga bodo pogrešali ožji tovariši. V soboto 5. t. m. je šel po plačilo k Bogu g. Valentin Jakelj, upokojeni župnik v Lahovičah pri Cerkljah. Rojen je bil na Dovjem v znani Jakeljnovi dru- žini. Še je smrt stegnila svojo koščeno roko in ugra- bila v Zagrebu priljubljenega tukajšnjega rojaka Franca Legata, železniškega uradnika, za katerim žaluje soproga in dva otročica. Zadnjih dveh pogre- bov se je udeležilo več sorodnikov in tukajšnjih do- mačinov. — Naj v miru počivajo!

Hranilnica in posojilnica na Jesenicah

obrestuje vse vloge do najvišje v zako- nih določene meje. Nove vloge izplaču- je vedno promptno.

Cenjenim damam naznanjam, da sem otvo- rila modni salon, priporočam največjo izbero modnih klobukov po najnižjih cenah.

Sprejema se tudi v popravila.

PINTAR ROZIKA

MODISTINJA

JESENICE, Gosposvetska 17.

Kupujte pri naših oglaševalcih

Predno se odločite za na- kup božičnega darila oglejte si izložbo pri

IVAN LEVIČNIK

URAR IN JUVELIR

KRANJ — JESENICE

Velika izbira ur, zlat- nine in srebrnih pri- borov vedno v zalogi.

Ceneno in dobro pre- hrano, vina na debelo in drobno dobite in kupite najugodnejše v

LJUDSKI KUHINJI

JESENICE KREKOV DOM